

درباره امام حسین(ع) و کربلا

آیت‌الله شیخ محمدحسین غروی اصفهانی، از علما و فلاسفه بزرگ شیعه در قرن چهاردهم هجری، استاد بزرگانی چون علامه طباطبائی و آیت‌الله بهجت بوده است.

نوشته‌ای از یک محقق اهل سنت درباره امام حسین(ع) و کربلا
جام جم آنلاین: آیت‌الله شیخ محمدحسین غروی اصفهانی، از علما و فلاسفه بزرگ شیعه در قرن چهاردهم هجری، استاد بزرگانی چون علامه طباطبائی و آیت‌الله بهجت بوده است.

وی علاوه بر تدریس دروس مختلف در نجف اشرف، در زمینه خلق آثار علمی دارای کارنامه درخشانی است و به فارسی و عربی و به صورت منثور و منظوم می‌نگاشت.

گزیده‌گویی غروی اصفهانی و احاطه بسیار بر مبانی علوم مختلف و تاریخ اسلام باعث شده آثار وی از برازندگی خاصی برخوردار شود.

معمولا نوشته‌های معمولی، دل نویسندگی‌های گزیده‌گویی و پراطلاع را نمی‌رباید و این گونه افراد اگر در مقام تعریف از یک نوشته یا نویسنده برآیند، حتما آن نوشته و نویسنده دارای خصوصیات برجسته‌ای است.

مرحوم غروی اصفهانی که وی را کمپانی هم می‌خوانند درباره یک کتاب اظهار نظر شگفت‌انگیزی کرده است (درباره لقب کمپانی باید گفت به پدر ایشان که یک شرکت تجاری در زمان قاجار داشته کمپانی می‌گفته‌اند و این نام برای پسر وی نیز باقی مانده است! ناگفته نماند که خود ایشان به این که وی را کمپانی بخوانند، راضی نبوده است). آیت‌الله سیدعزالدین زنجانی از مراجع تقلید ساکن مشهد مقدس رضوی، از فرزند مرحوم غروی نقل می‌کنند وقتی مرحوم غروی کتاب «سمو المعنی فی سمو الذات و اشعه من حیاة الحسین» را دیده بود، این کتاب را مورد تمجید و تحسین قرار داده و فرموده بود: اگر کسی می‌خواهد درباره امام حسین(ع) مطلبی بنویسد، یا مثل این کتاب بنویسد یا اصلا ننویسد.

اما این کتاب از کیست؟ سمو المعنی؛ از نویسنده شهیر مصری عبدالله العلیلی است که در آن به بحث زندگی امام حسین و جهات ظلم‌ستیزی سیدالشهدا علیه‌السلام پرداخته است.

علایلی اگرچه سنی مذهب است، ولی خود می‌گوید نسلش به ائمه اطهار شیعه بازمی‌گردد و از این جهت وی از سادات محسوب می‌شود، بسان سیدعبدالرحمن کوکابی صاحب «طبائع الاستبداد».

علایلی نویسنده قهاری است که آثار نسبتاً زیادی را به نگارش درآورده است و مشهورترین اثر وی برای ما ایرانی‌ها و بلکه همه شیعیان همین کتاب سمو المعنی فی سمو الذات است. او این کتاب را در جوانی به رشته تحریر درآورده و این اثر باعث شهرت وی نیز شده است.

علایلی درباره سیره بزرگان تاریخ اسلام مانند حضرت خدیجه کبری نیز آثار دیگری دارد، چنان که درباره امام حسین(ع) نیز دارای اثری دیگر به نام «تاریخ الحسین، نقد و تحلیل» است.

سابقه نوشتن کتاب‌های ارزنده توسط مسیحی‌ها یا سنی‌مذهبان لبنان، مصر و برخی کشورهای دیگر، سابقه‌ای کهن و دیرینه دارد و اگر «الامام علی صوت العدالة الانسانیة» جرج جرداق یا «الامام علی نبراس و متراس...» را از آثار مهم درباره امام علی(ع) به حساب آوریم کتاب العلایلی را باید مشهورترین اثر نوشته شده پیرامون امام حسین(ع) بین اهل سنت معاصر به شمار

نکته اساسی در کتاب علایلی این است که وی با وجود مشاهده چهره‌ای که منابع اهل سنت از قیام حیات‌بخش امام حسین(ع) تصویرگری نموده‌اند، دست به نگارش این اثر زده است و به بسیاری از باورهای دروغ و مجعولی که در منابع غیرشیعی پیرامون امام حسین(ع) آمده، پشت‌پازده است. البته نمی‌توان تاثیر حوادث سیاسی ظالمانه حاکم بر یک قرن اخیر شمال آفریقا و غرب آسیا را بر ذهنیت‌های علایلی در این تالیف نادیده گرفت، ولی در هر حال دیدگاه مولف در اکثر زمینه‌ها، موافق با حق و منطبق بر صواب است.

اگر دیدگاه امثال علایلی در جامعه اهل سنت رواج یابد نه تنها در همگرایی بیشتر شیعه و سنی - که علایلی از طرفداران آن بود - کمک خواهد کرد که باعث رفع استبداد و دیکتاتوری حاکم بر اغلب کشورهای سنی‌نشین نیز خواهد شد.

وی درباره عاشورا که در کتاب وی چهره‌ای حزین، مفاخره‌آمیز و زیبا دارد به این مضمون می‌نویسد: «#مراسم یادبود عاشورا که بسی بزرگ و عظیم است، برای پندآموزی، عبرت گرفتن و یادآوری است. چراکه این مراسم یادآور پندها بوده و درس قهرمانی، جهاد و فداکاری در راه دین را به ما می‌دهد و یاد قهرمانان آن حادثه، روح‌های بلند و والا را تربیت کرده و پرورش می‌دهد. در زمانه ما، برگزاری مراسم عاشورا، از ضروری‌ترین وظایف انقلاب کنونی منطقه ماست.»

هر دو کتاب العلایلی، بویژه سمو الذات وی، بارها در ایران، عراق و لبنان به چاپ رسیده است. مرحوم آیت‌الله شیخ محمد باقر کمره‌ای خمینی ظاهراً اولین مترجم این اثر به زبان فارسی بوده است و حدود 70 سال قبل آن را با نام «#همت بلند» ترجمه و چاپ کرده و بعدها نیز ترجمه‌های دیگری از این اثر از جمله ترجمه‌ای تحت عنوان «#برترین هدف در برترین نهاد» صورت گرفته است. در عین حال بازنویسی متن اثر به عربی، تلخیص آن، ترجمه واضح‌تر و نشر گزیده‌هایی از این اثر دارای منافع بسیار است.

عظیم عابدینی